LAUSUNTO

Helsinki 8.11.2022

EDUSKUNNAN SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA

Viite: HE 234/2022 vp

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi väliaikaisesta sähkötuesta ja tuloverolain 92 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveyspoliittinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on yli 240 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäseninä yli 70 muuta sosiaali- ja terveysalan toimijaa.

Lisätietoja:
Edunvalvontapäällikkö Anne Perälahti, anne.peralahti@soste.fi, puh. +35850 411 1734

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Vertti Kiukas
pääsihteeri

Ukrainan sota ja siitä johtuva energiakriisi on aiheuttanut sen, että monet ihmiset ovat vaikeuksissa sähkölaskujensa kanssa. Viime kuukausien aikana sähkön hinta on moninkertaistunut, eikä talvi näytä tuovan helpotusta tilanteeseen. Sähkön tarjonnan epävarmuus ja hintojen heilahdukset vaativat, että vähävaraisimpia tuetaan selviämään talven yli.

SOSTE kannattaa hallituksen esitystä, jossa väliaikaista sähkötukea tarjotaan kotitalouksille, jotka tulojen alhaisuudesta johtuen eivät pystyisi hyödyntämään energiasähkölaskun perusteella myönnettävää kotitalousvähennystä. Tukea maksettaisiin 60 % kuukausittaisen sähköenergialaskun 400 euroa ylittävältä osalta, huomioiden enintään 1 500 euron sähköenergialaskun kuukaudessa. Tällä esityksellä voidaan osin paikata ne puuteet, joita SOSTE nosti esille kotitalousvähennystä koskevassa lausunnossaan (HE 204/2022 vp). Tukien ja veronalennusten tulee auttaa ennen kaikkea heitä, joilla tilanne on taloudellisesti kaikkein vaikein.

Pienituloisille ihmisille sähkölaskujen nousu usein vaikeuttaa toimeentuloa jo huomattavasti esitettyä rajaa matalammilla sähkölaskuilla. On tärkeää, että Kela huomioi sähkön hinnan nousun myös perustoimeentulossa hyväksyttävien kulujen arvioinnissa. Tätä harkintaa tulee käyttää riittävästi ja yhdenvertaisesti kaikkien asiakkaiden kohdalla.

Jatkossa on myös tuettava pienituloisten ihmisten mahdollisuuksia siirtyä käyttämään edullisempia energiaratkaisuja. Monet vihreää siirtymää vauhdittavat investoinnit voivat olla liian kalliita osalle kotitalouksista, vaikka niitä tuettaisiinkin osittaisella investointituella. Investointitukien ja verovähennysten lisäksi esimerkiksi erilaisilla valtion takaamilla tai tukemilla laina- ja leasingratkaisuilla voidaan mahdollistaa muun muassa energiaremonttien toteuttaminen ilman alkuinvestointia. Tällaiset tuet voivat olla myös pelkkää investointitukea kustannustehokkaampia, joskin on tärkeää varmistaa, että tukien ehdot ovat riittävän joustavat. Vihreät investoinnit sekä vähentävät päästöjä että ovat pitkällä aikavälillä usein myös taloudellisesti kannattavia ja siksi niitä on perusteltua edistää kaikissa tulo- ja varallisuusluokissa.